

DE BUBONE VENEREO.

THESES

ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

I.

SYPHILIS ſæpiùs ex actu Venereo contrahitur, cum voluptate recipitur, at non ſine dolore curatur. Pudendas partes ut plurimùm adoritur & vitiat, etiamſi alio in loco in quem primùm irrepſerit, appareat. Pars tacta contaminatur, dein virus ulteriùs pergens, per totum corpus ſpargitur, atque ita creſcit, augeturque ut non humores tantùm, ſed carnes etiam parteſque ſolidas penetret, quarum nimirùm ſubſtantiam vorat.

I I.

Bubones qui poſt concubitum cum impuriori lueque Venereâ laboranti fœminâ celebratum exoriuntur, hujuſce morbi rudimenta ſunt & notæ. Hi tumores eas invadunt glandulas in quas deſinunt vaſa lymphatica quibus immediatè hauſtum eſt virus; ſcilicet inguinales, jugulares, axillares, prout pene, vulvâ, ore, mammis ſuſceptum eſt. De his tantùm tumoribus qui inguina inficiunt, utporè frequentioribus, paucis de Anatomiâ præmiſſis, diſſerere animus eſt.

I I I.

In utroque inguine occurrunt maſſulæ quædam molles, laxæ, ſpongioſæ, ſubrotundæ, ad vaſa cruralia, faſciam latam inter & cutim collocatæ, ex congerie vaſorum omnis generis conſtantes, propriâ membranulâ, in capſulæ formâ incluſæ, copioſiſſimâ telâ cellulari circumcinctæ, quarum aliæ ſunt ſuperiores & numero majores, aliæ inferiores & pauciores. Ab uſu lymphaticæ, à ſitu inguinales dicuntur. Variis in morbis formam mutant, non raro intumeſcunt, inflammantur, & in abſceſſus, vel quandoque ſcirrhos peſſimos tendunt.

Vaſa rubra, nervea & lymphatica glandularum inguinalium ſubſtantiam permeant. Arteriæ à femorali ortæ, ſanguinem advehunt; venæ ad ſaphænam internam adeunt, nervuli cruralis ſoboles, ſenſum conciliant, tandemque vaſa lymphatica è totâ extremitate inferiori prodeuntia, eas trajiciunt, cumque ſimilibus genitalium junguntur.

I V.

Tumores duri, renitentes, plùs minùſve dolentes, poſt

congreſſum cum impuriori fœminâ, vel in uno tantùm, vel in utroque ſimul inguine orti, Bubones Venerei dicuntur.

V.

Inter ſe differunt Bubones, 1°. ratione habitâ circumſtantiarum; vel enim ſoli, ſine aliis luis Venereæ ſymptomatibus apparent, vel aliis quibuſdam accidentibus, Gonorrheâ, ulceribus cancroſis, ſtipantur, &c. 2°. ratione habitâ ſpeciei, modò phlegmones, modò œdematis, modò tandem ſcirrhi indolem æmulantur.

V I.

Nunc citiùs, nunc tardiùs ſuboriuntur, undè in eſſentiales & conſequentes dividuntur: eſſentiales paucis à contagio diebus prodeunt; conſequentes contrà ab inveteratâ lue, abſque recenti causâ, turgeſcunt; ſunt etiam qui Gonorrheâ intempeſtivè cohibitâ, virulento humore ſuppreſſo, naſcuntur ſymptomaticique dicuntur.

V I I.

Ad perfectam Bubonum Venereorum diagnoſim, non omittenda ſigna commemorativa, ſi quidem morbi naturam plurimùm elucidare valent, ſicque certiùs diſcernitur tumor ab alio qui Bubonem quandoque primâ facie mentitur. His conſideratis, viſu necnon tactu tutior poſteà ſtatuitur Bubonum diagnoſis.

V I I I.

Jam verò dum locus magìs quàm naturaliter decet, in inguine prominet, oculis dignoſcitur tumoris moles, ſitus, figura, &c. Si inſuper tumor digitis preſſus, renitatur, doleat & inflammetur, tunc ipſum à lymphâ in glandulis convectâ, proveniſſe judicatur.

I X.

Præterea tutiſſima erunt Bubonis Venerei indicia, ſi is qui eo laborat, cum ſcorto rem habuerit ; ſi Gonorrheâ intempeſtivè cohibitâ ; vel ulceribus ſyphiliticis, aut aliis ejuſdem luis accidentibus inveteratis laboraverit vel adhuc laboret ; tunc certiſſimum hujuſce fœdiſſimi morbi ſignum habebitur.

X.

Alia etiam accedunt ſigna propria, pro quâcumque Bubonis Venerei ſpecie : rubor, calor atque dolor, imò etiam pulſatio in tumore phlegmonodem indicant Bubonem. Tumor contrà frigidus & mollis, digitoque preſſus, foveam retinens, ut nec pulſus nec dolores, aut exiguos ſaltem ſibi adjunctos habeat, œdematodes dicitur. Demùm ſcirrhoſus vocatur *Bubo*, ſi nimirùm tactui durus reſponſat, abſque rubore & caloris & doloris ſenſu apparet.

X I.

Bubonum prognoſis ab eorum naturâ, & ab eorum ſpecie deſumitur. Bubo eſſentialis recentem tantùm luem portendit, ſymptomatico mitior, qui inveteratum virus prænuntiat. Conſequens demùm omnium vehementiſſimus, aſperrimus, & acerrimus, univerſalem hùc & illùc ſerpentem luem, teſtatur.

X I I.

Bubo calidus & phlegmonodes tractabilior eſt, melioriſque eventus, ad ſuppurationem vergit : pituitoſus & frigidus è contrà tardior ac difficilior, partìm reſolutione aut ſuppuratione, partìm induratione terminatur. Scirrhoſus demùm

moleſtior & contumacior, curatuque difficilior; ſi exulceratur, tunc rupto tumore, ulcus continuatur cacoethes, humorque exit fœtidus, qui eſſe inter ſaniem & pus videri poteſt.

XIII.

Sæpe ſuppuratione, ſæpè etiam reſolutione, ſolvitur Bubo, nonnunquam tandem induratione detinetur.

XIV.

Variis ab auctoribus varia proponitur hujuſce morbi curatio. Nonnulli ſtatuunt alienam hìc eſſe reſolutionem: copioſam contrà ſtudiosè promovendam eſſe, ac diligentiſſimè accelerandam ſuppurationem, exiſtimant: ſi quidem, iſtâ ratione, venereum virus impeditur quin intùs remeet, infectoque ſanguine luem univerſalem moveat: igitur & à medicamentis purgantibus, ſanguiniſque miſſionibus frequentioribus ſtudiosè abſtinendum eſſe, opinantur.

XV.

Suppurationis via licet tutior, cùm ſæpè ſæpiùs tarda ac diuturna ſit, maximaque afferat ægrotanti tædia, hinc recentiorum plurimi huic intendere dedignantur, ſed ad devitandam eam omni opere enituntur; idcircò, ea quæ vehementiorem concitant inflammationem ſedulò removere, victum tenuem, ſanguiniſque per venas detractiones, extrinſecùs ſuper tumorem emplaſtra digerentia, adhibitis deinceps medicamentis mercurialibus, ſuadent: ſicque Bubones Venereos, quam commodiſſimè & ſine periculo curarì poſſe affirmant.

X V I.

Quænam tutior via ſit ineunda, difficiliter judicatur : obſervare tantùm nobis liceat, Bubones inter tumores criticos annumerari debere; quibus ſuppuratis, virus ſuſceptum eò magis eliminatur, quò pus copioſiùs ac diutiùs effluxerit.

X V I I.

Valentissima ergò, cùm jam adoleverint iſti Bubones, ad concitandam ſuppurationem, ea adhibeantur medicamenta quæ ſunt ex emollientibus, pinguibus, oleoſis, glutinoſis atque lubricis, tùm etiam ex ſubacribus aut ſtimulantibus, ad inſtar cataplaſmatis, aut emplaſtri.

X V I I I.

Ingravescente autem inflammatione, cuteque cum dolore rubente, emplaſtra ſupra dentur maturantia, diachylum ſcilicet cum gummis aut illud Vigonis cum mercurio.

X I X.

Ad ultimum tandem finem cùm pervenerit inflammatio, & jam æger, abſque magnò incommodo, ampliùs incedere non poteſt, aptiſſima erunt ea cataplaſmata, quæ ex cepis ſub cinere calidò toſtis, vel ex farinâ & melle, vel ex fermento, calida ſuperinjiciuntur.

X X.

Pus ad maturitatem perductum, parvâ inciſione, cautè factâ educendum eſt.

XXI.

QUONAM tempore, quonam modo, tumor ſit aperiendus inter auctores ambigitur. Plerique tumoris maturitatem expectant : & hi quidem rationabiliter agunt. Si enim ociùs inciditur Bubo, pus fère nullum educitur, pars tennior exſpirat., craſſior intùs remanet; undè duriores, ut plurimùm circumjecti tumores ſubnaſcuntur; imò oræ inciſi tumoris intumeſcunt & inflammantur, ulcus continuatur, quod ægrius & nonniſi concoquentibus medicamentis & pus moventibus ſaneſcit. Non minus eſt periculi à nimiâ cunctatione : nam pus quod maturum eſt, ſi non evocetur, diutiùs ſubſidens, non tantùm in ſaniem vertitur tenuem, & acrem, quæ proxima, atque ſana rodit, undè fiunt fiſtulæ, ſed etiam ſanguini mixta, totum corpus inficit, luemque univerſalem eſſe teſtatur.

XXII.

PURE, ut ſuprà dictum eſt, educto, ulcus unguento digeſtivo diligenter expurgetur quantùm ſatis eſt, uſque ad perfectam cicatricem.

XXIII.

ALTER Bubonem aperiendi modus ponitur in cauſticis, qui optimus eſt, ſi tumor ſit frigidus & indolens, aut ægrotans timidior ſcalpello nimis abhorreſcat.

XXIV.

SUPPURATIO vix veneno planè exhauriendo ſufficit, niſi ſuppetias ars ferat. Vix enim fieri poteſt quin virus ſuſcepti relliquiæ ſuperſint, quæ medicaminum antivenereorum uſu deleri

debent, eâ lege ut horum tantò major copia exhibeatur; quantò brevior ac parcior fuerit Bubonis suppuratio.

XXV.

Observandum porrò superest 1°. delitescente tumore, aut imminutâ suppuratione, retenta morbi semina, certo certiùs in luem universalem iri, igitur debitis antivenereis ægrum esse committendum ; 2°. Bubonem contumacem, virûs superstitis, luisque confirmatæ indicem, ulteriori antivenereorum usu esse oppugnandum ; 3°. idem agendum, Bubone nimis indurato, resolutionem necnon suppurationem æqualiter respuente.

Has Theses, Deo juvante & Præside M. Joanne Abraham Auvity, Artium & Chirurgiæ Magistro, necnon Nosocomii vulgò dicti des Enfans-trouvés, *Chirurgo præcipuo, tueri conabitur Joannes Bonjour, Claromontanus, in alma Universitate parisiensi liberalium Artium Magister, theseos auctor.*

Die Sabbati 24ª mensis Decembris, anno R. S. H. 1785, à sesqui-secunda post meridiem ad septimam.